

OSZCILLOSZKÓP

2004.09.20.

OSZCILLOSZKÓP ALKALMAZÁSA

- Villamos jel időbeni megjelenítése
- Feszültség mérés
- Időmérés
- Frekvencia mérés
- Fázisszög mérés

AZ OSZCILLOSZKÓP LEHET

ANALÓG

DIGITÁLIS

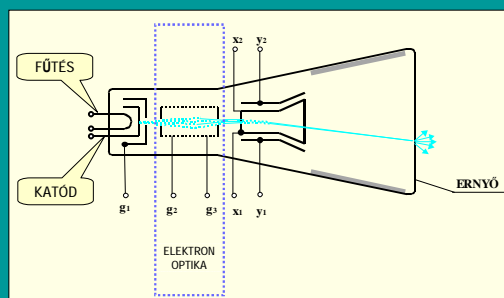
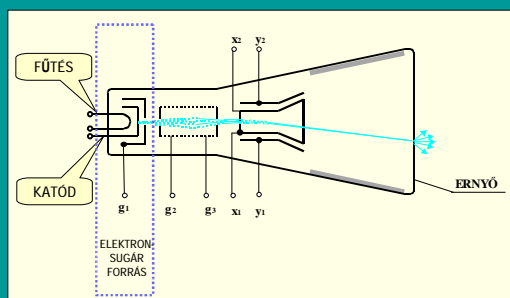
VALÓS IDEJŰ

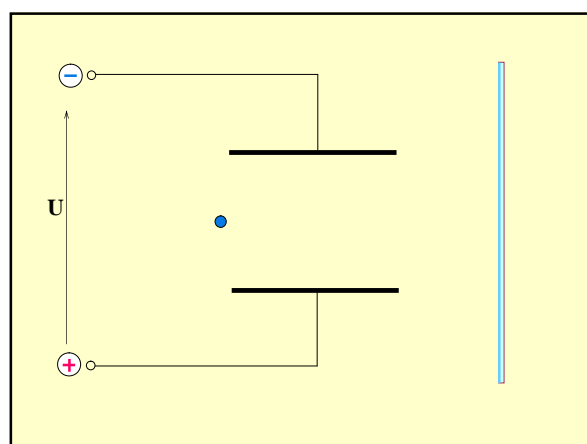
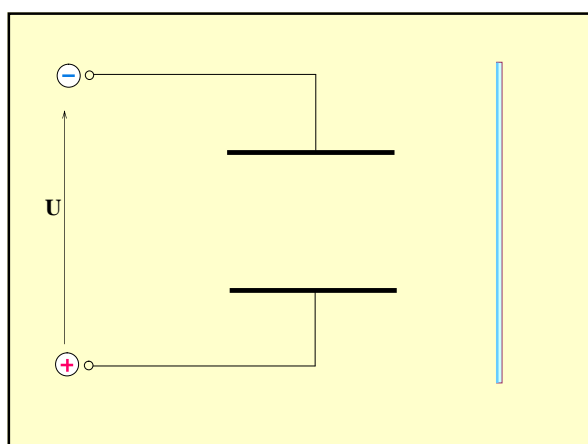
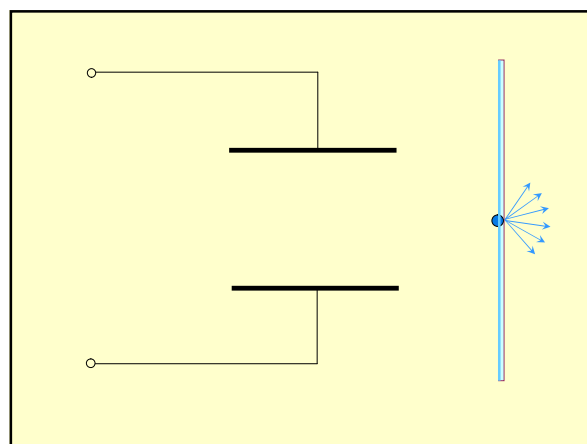
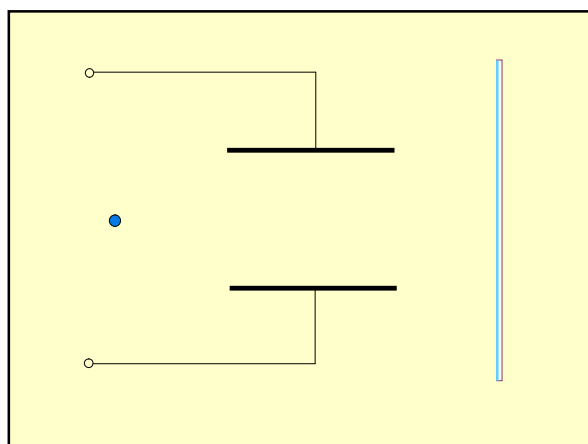
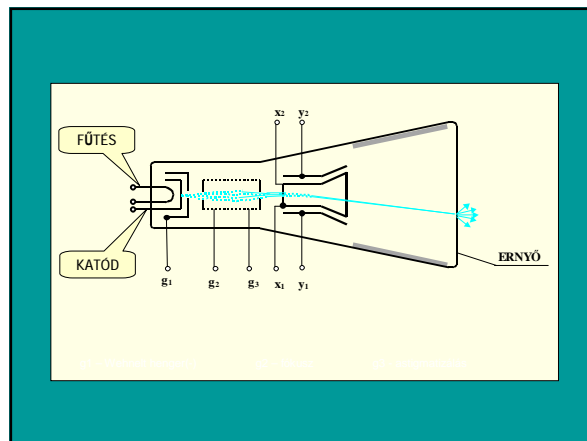
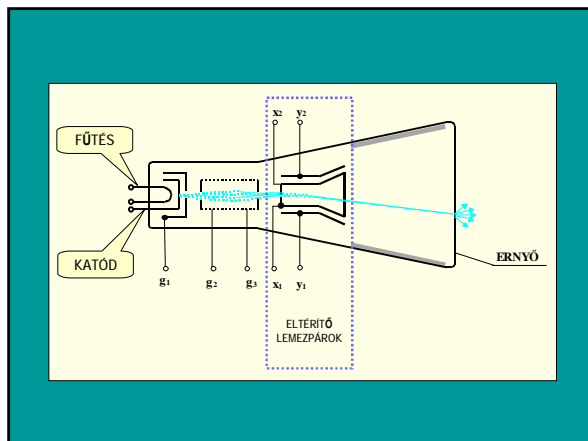
NEM VALÓS IDEJŰ

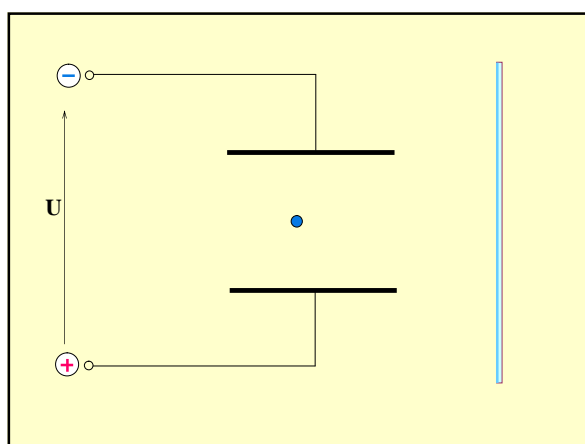
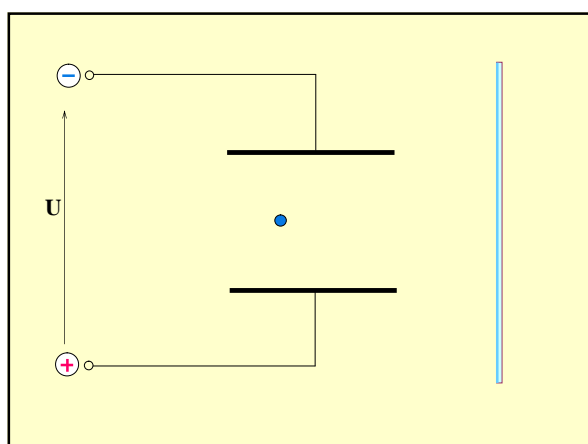
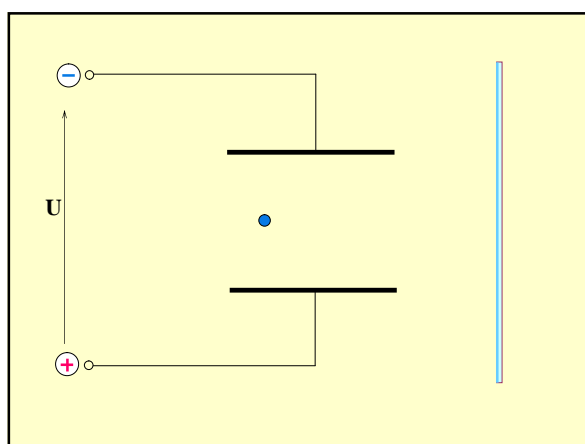
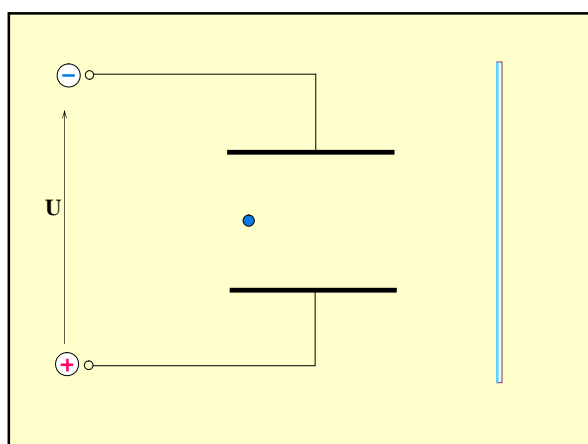
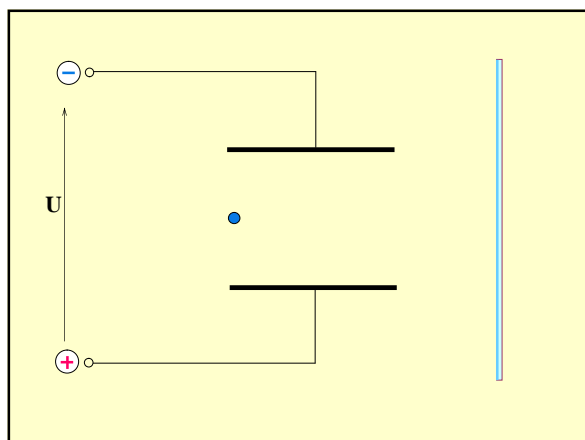
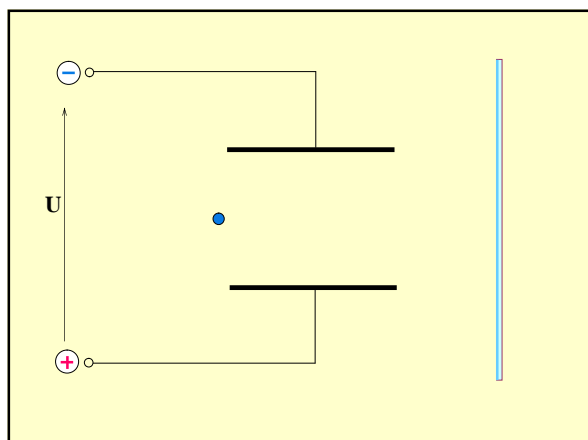
TÁROLÓ

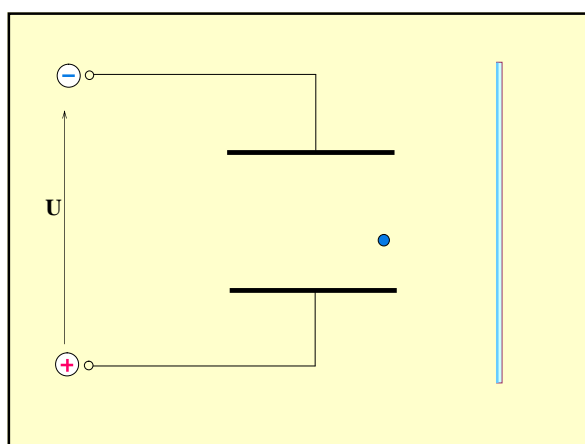
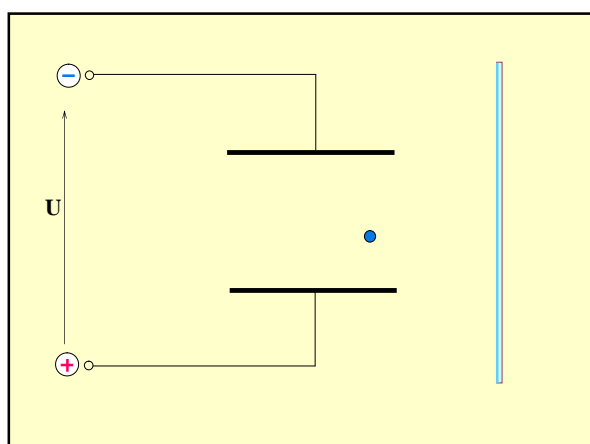
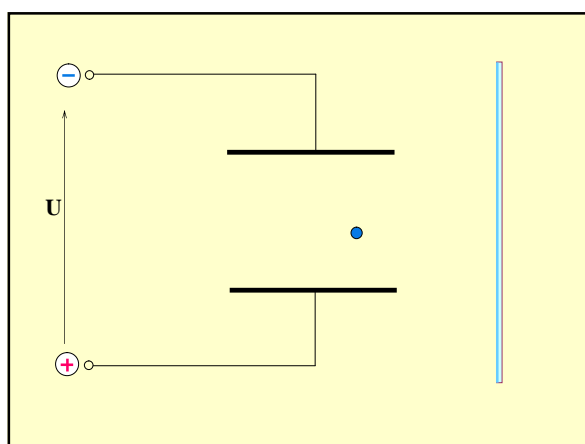
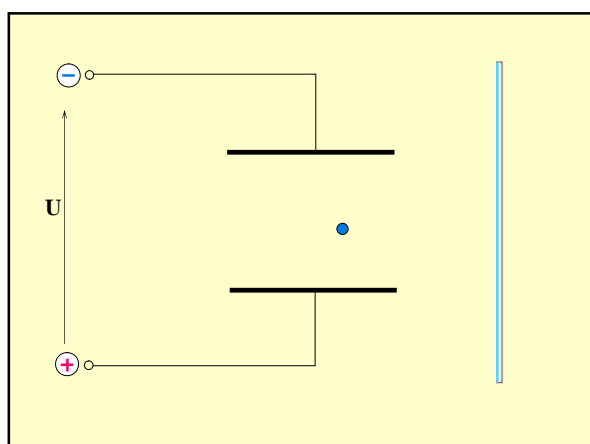
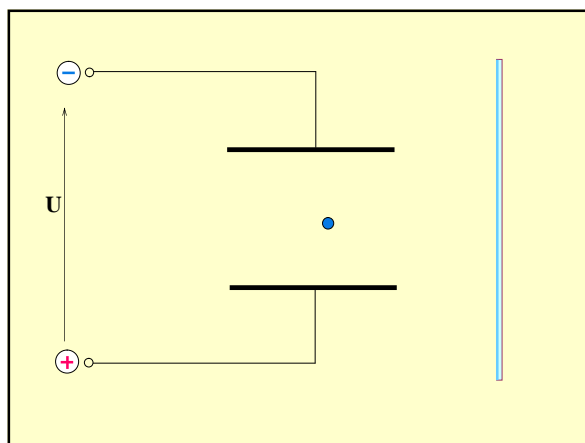
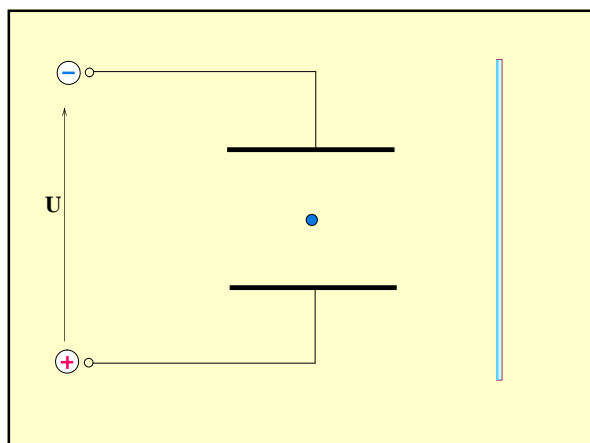
NEM TÁROLÓ

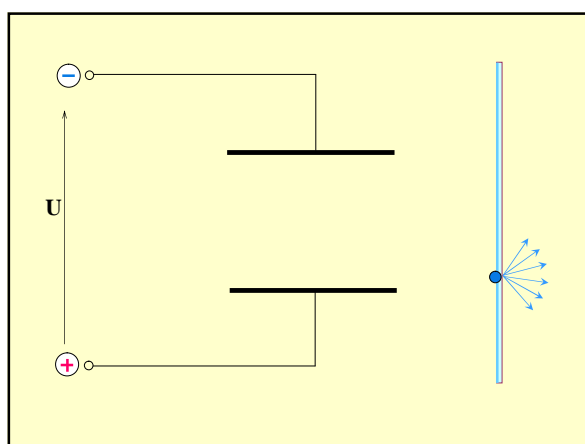
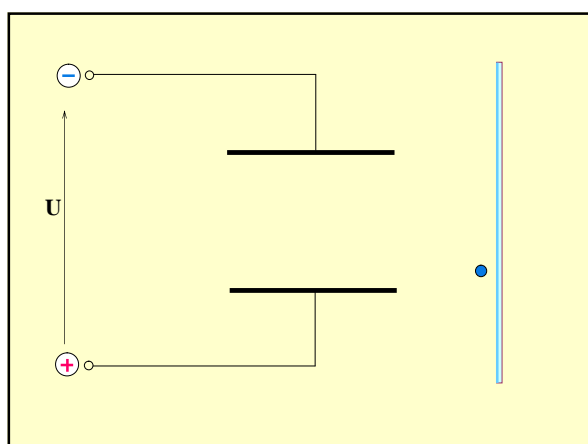
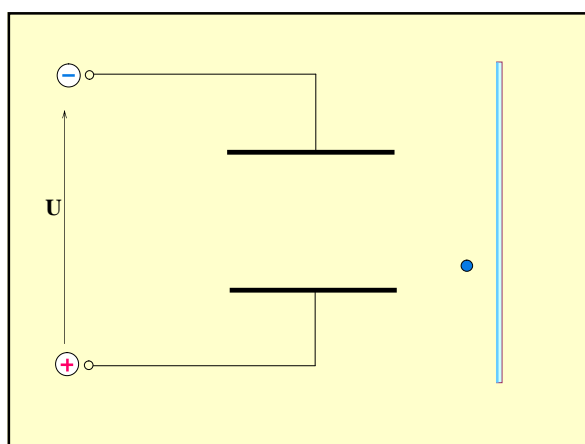
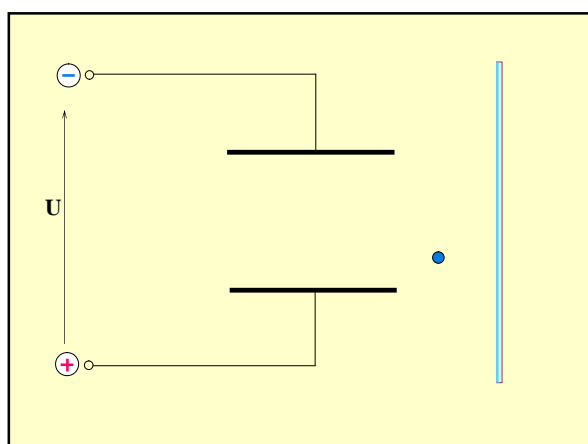
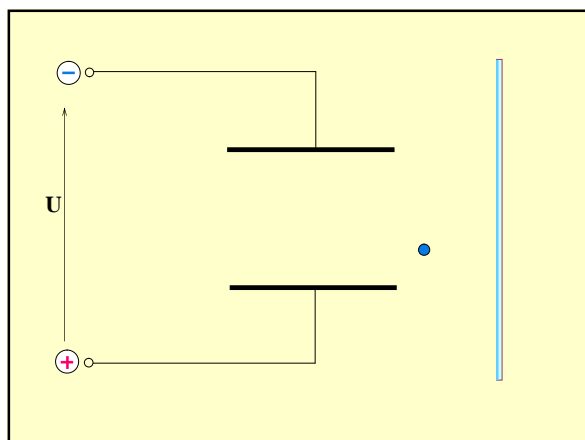
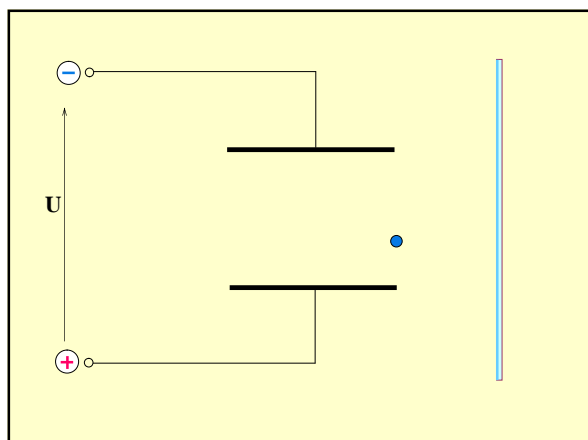
AZ ANALÓG VALÓS IDEJŰ OSZCILLOSZKÓP MŰKÖDÉSE ÉS ALKALMAZÁSA

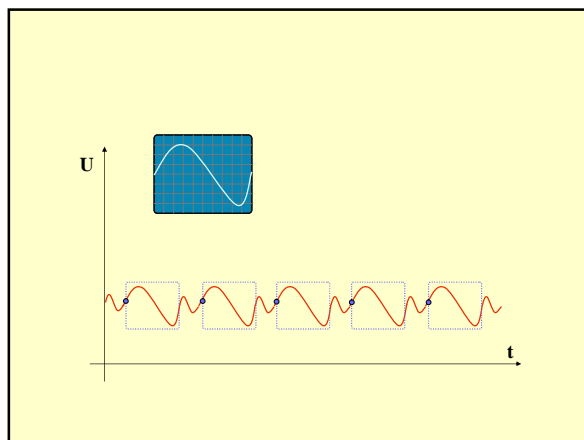
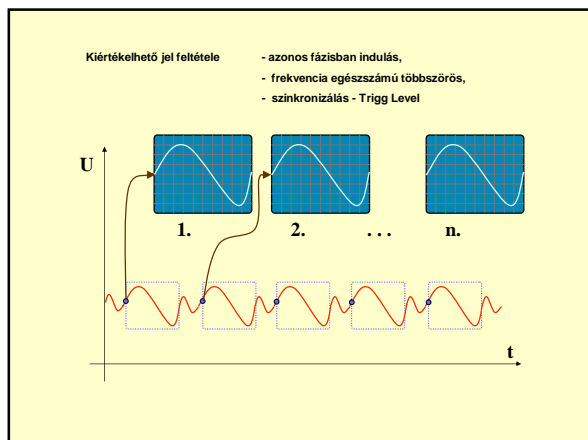
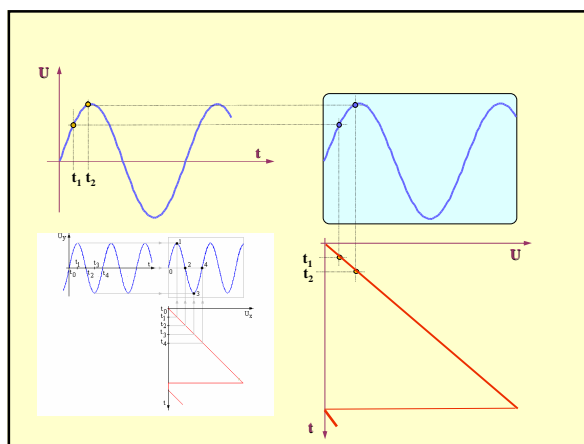
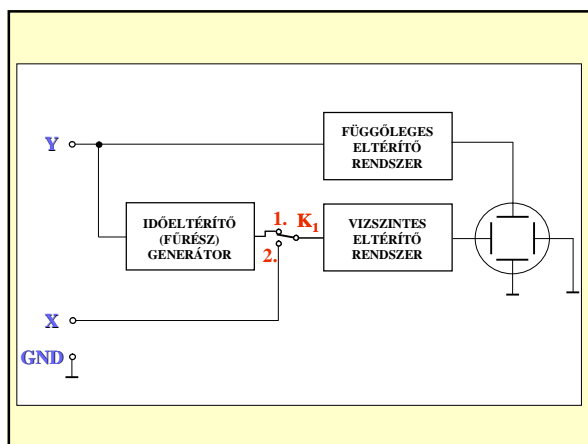
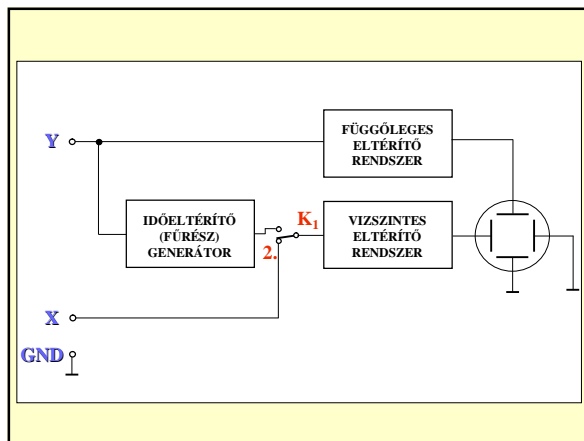
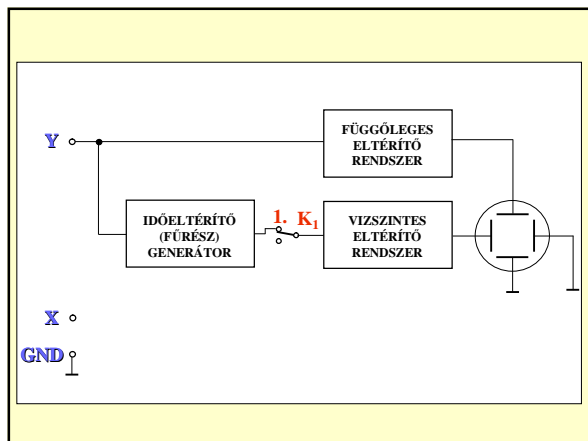

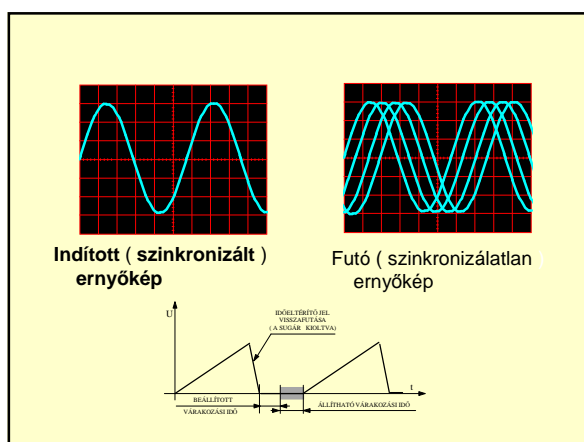
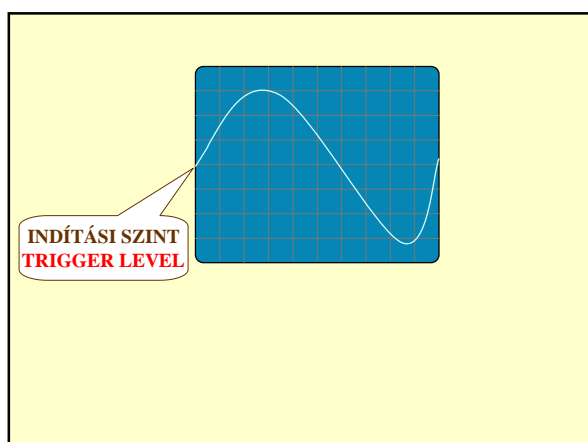
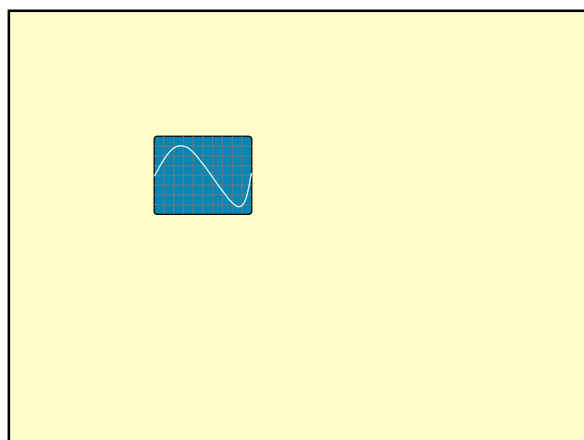
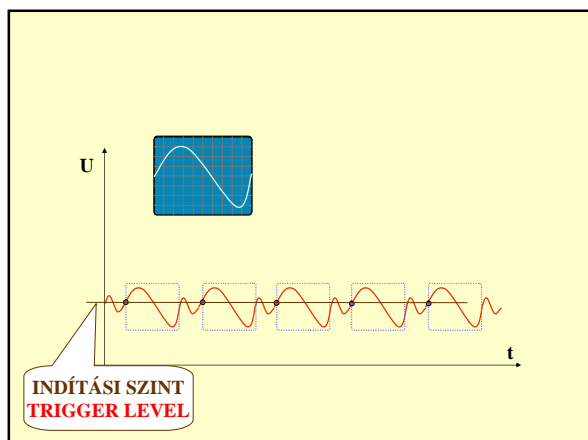

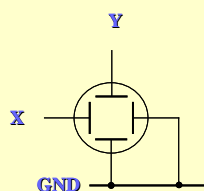
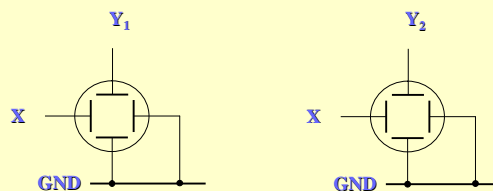

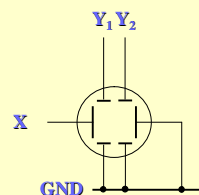
OSZCILLOSZKÓPOK FELÉPÍTÉSE

KÉTSUGARAS OSZCILLOSZKÓP

**VALÓDI KÉTSUGARAS
DUAL BEAM**

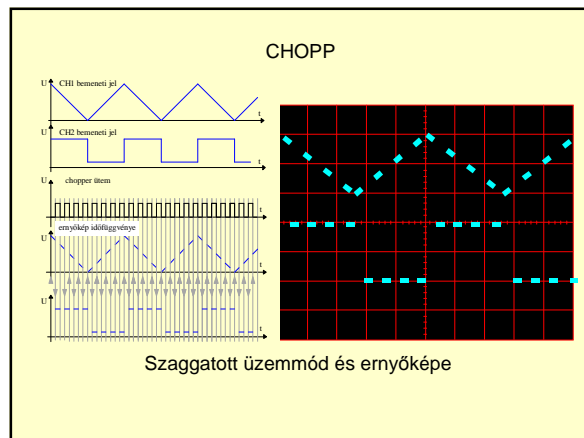
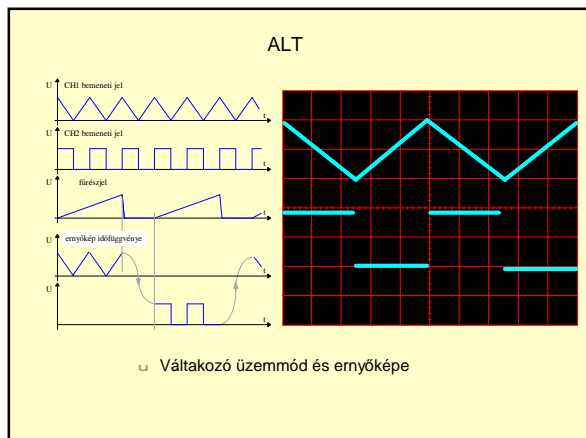
Kétsugaras katódsugárcső

**KÉTSUGARASÍTOTT
OSZCILLOSZKÓP
DUAL TRACE**

**TÖBBSUGARASÍTOTT
OSZCILLOSZKÓP
ELEKTRONIKUS KAPCSOLÓ
TESZI LEHETŐVÉ
TÖBB JEL ÁBRÁZOLÁSÁT**

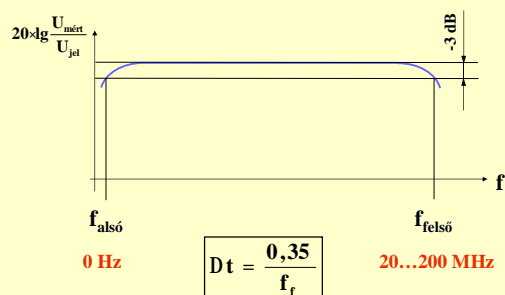
OSZCILLOSKÓPOK MŰSZAKI ADATAI ÉS EGYES SZERVEI

SÁVSZÉLESSÉG

A sávszélesség adott csillapításhoz tartozó alsó és felső határfrekvenciák közötti frekvenciatartomány, amelyben szinuszos vizsgálójel esetén a jel alakhű vizsgálata végezhető.

A határfrekvenciákhoz tartozó szokásos csillapításérték - 3 dB. Oszcilloszkópok alsó határfrekvenciája 0 Hz, a felső határfrekvencia 20...200 MHz, mely érték különleges megoldásokkal 1...5 GHz-ig növelhető.

SÁVSZÉLESSÉG

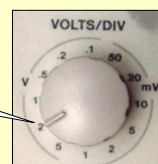
FÜGGŐLEGES ÉRZÉKENYSÉG

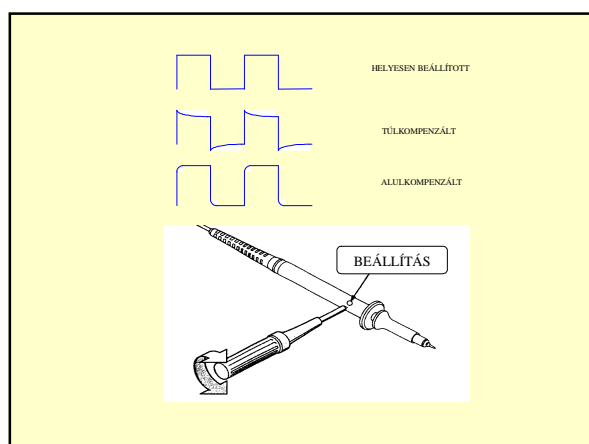
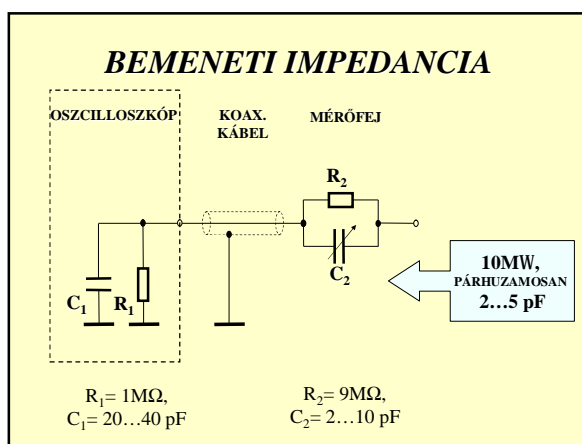
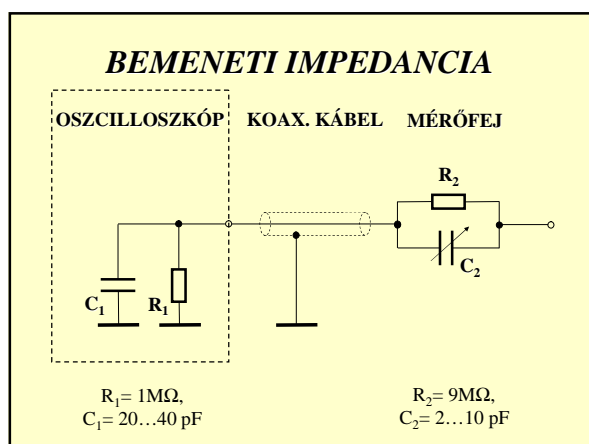
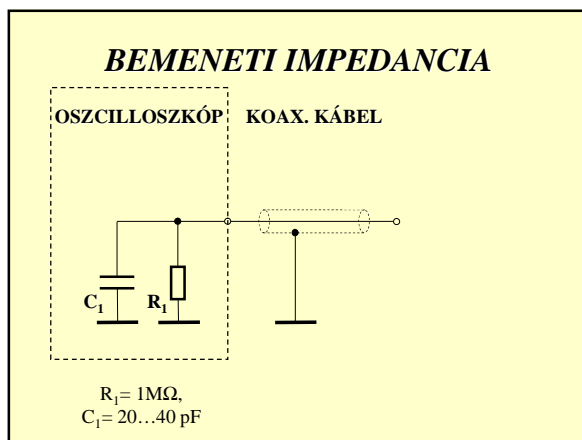
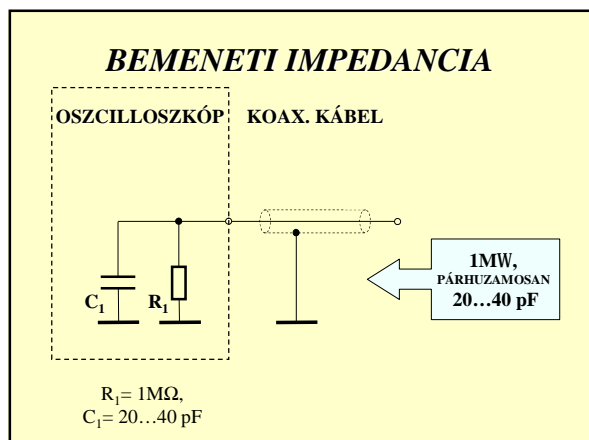
**A KÉPERNYŐN EGY OSZTÁSNYI (DIV)
SUGÁRELTÉRÍTÉSHEZ TARTOZÓ
FESZÜLTÉS**

MÉRTÉKEGYSÉGE: V/OSZTÁS (V/DIV), V/cm

Például:

2 V/DIV

AZ INDÍTÓJEL FORRÁSA

TRIGGER SOURCE

- BELSŐ (INT.) CH1 CH2
- KÜLSŐ (EXT.)
- HÁLÓZATI (LINE)

AZ INDÍTÁS MÓDJA

TRIGGER MODE

- AUTOMATIKUS (AUTO) SZABADON FUTÓ FREE RUNNING
- NORMÁL (NORM) INDÍTOTT TRIGGERED
- EGYSZERI SINGLE

AZ INDÍTÓJEL MEREDKSÉGE

TRIGGER SLOPE

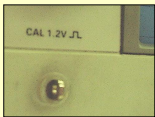
- POZITÍV azaz FELFUTÓ ÉL
- NEGATÍV azaz LEFUTÓ ÉL

A KALIBRÁLÓ JEL

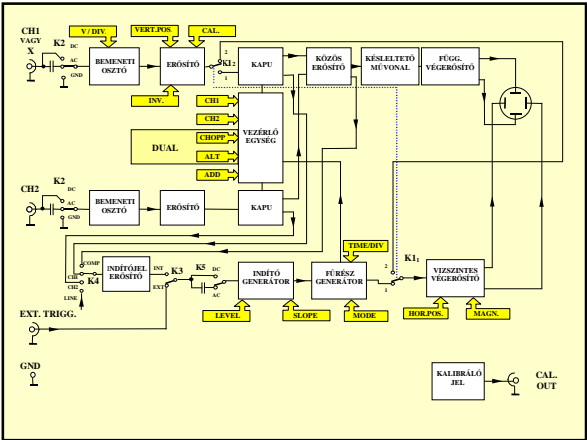
Hitelesítő jel

- jel alak
- érték
- frekvencia
- pontosság

CALIBRATION VOLTAGE	Waveform	Positive-going square wave
	Frequency	1 kHz $\pm 5\%$
	Duty ratio	Within 48:52
	Output voltage	2 Vp-p $\pm 2\%$
	Output impedance	Approx. 2 k ohm.

OSZCILLOSKÓPOK KEZELÉSE

MÉRÉSEK OSZCILLOSKÓPPAL

INDÍTÁSI MÓD

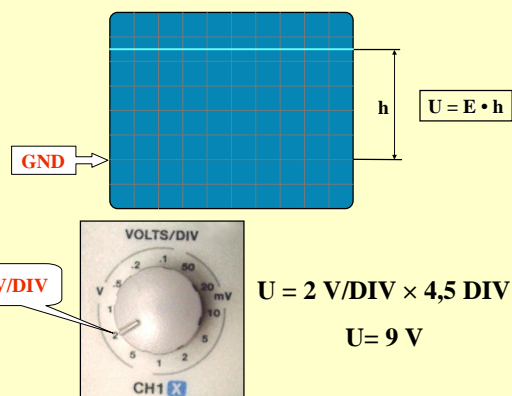
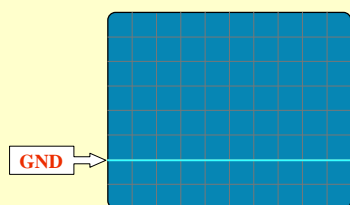
INTENZITÁS ÉS FÓKUSZ

BEMENETI OSZTÓ ÉS IDŐALAP
KALIBRÁLTSÁG

GND POZÍCIÓ

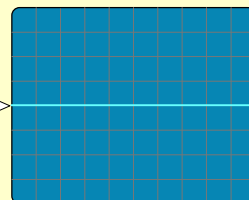
*FESZÜLTSG
MÉRÉS*

EGYENFESZÜLTSG
MÉRÉSE

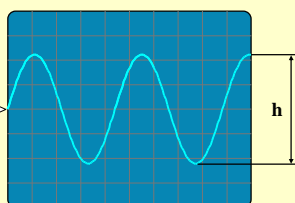

VÁLTAKOZÓ FESZÜLTSG MÉRÉSE

GND

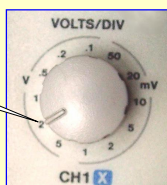

GND

$$U = E \cdot h$$

2 V/DIV

$$U_{\text{cs-cs}} = 2 \text{ V/DIV} \cdot 4,5 \text{ DIV}$$

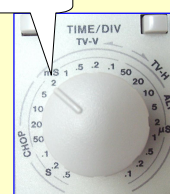
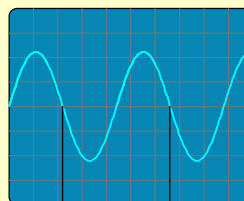
$$U_{\text{cs-cs}} = 9 \text{ V}$$

$$U_{\text{eff}} = \frac{U_{\text{cs-cs}}}{2 \times \sqrt{2}} = \frac{9 \text{ V}}{2 \times \sqrt{2}} = 3,18 \text{ V}$$

FREKVENCIA MÉRÉS

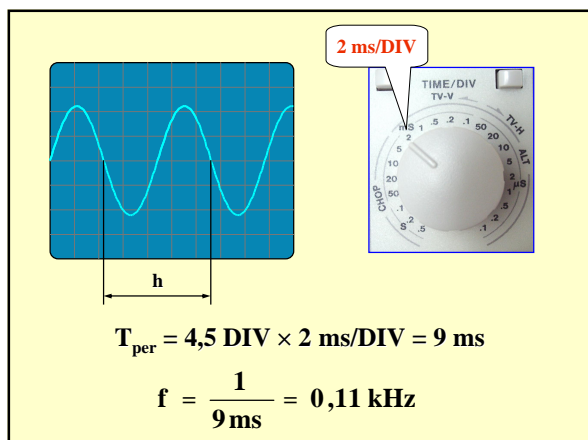
FREKVENCIA MÉRÉS PERIÓDUSIDŐ MÉRÉSEL

2 ms/DIV

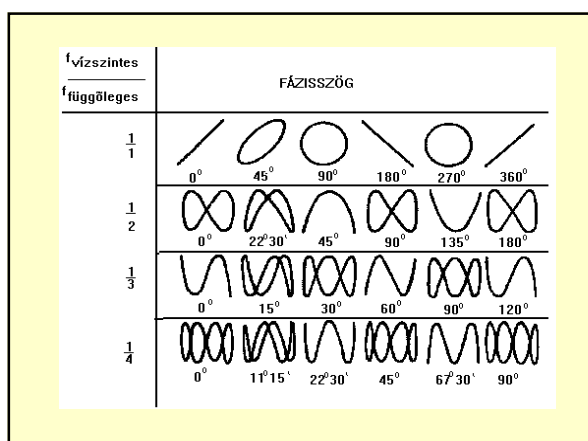
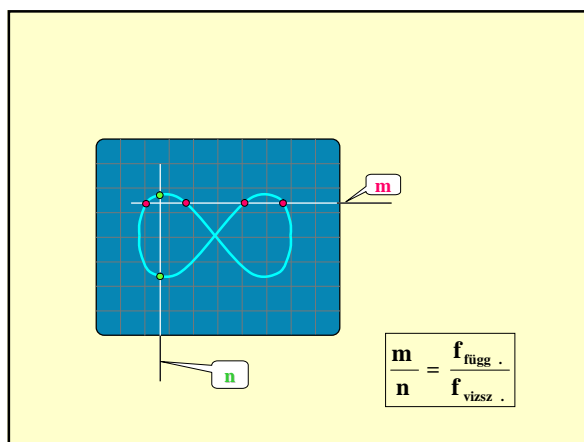
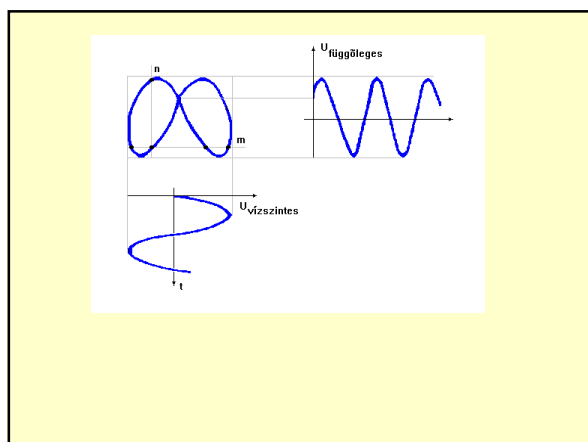

$$T_{\text{per}} = h \cdot E_x$$

$$f = \frac{1}{T_{\text{per}}}$$

FREKVENCIA MÉRÉS ÖSSZEHASONLÍTÁSAL (LISSAJOUS - GÖRBÉVEL)

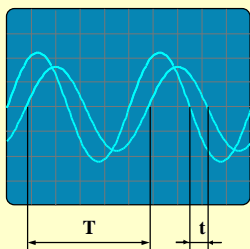

KÉT JELET KELL
CSATLAKOZTATNI AZ
OSZCILLOSKÓPRA

A GND KÖZÖS !

FÁZISSZÖG MÉRÉS

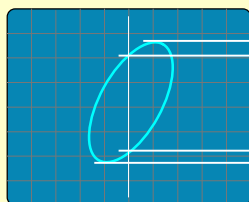
FÁZISSZÖG MÉRÉS IDŐALAPPAL

T megfelel 360 fok fázisszögnek
t a keresett j fázisszöggel arányos

$$j = \frac{t}{T} \times 360$$

FÁZISSZÖG MÉRÉS ÖSSZEHASONLÍTÁSSAL (LISSAJOUS MÓDSZERREL)

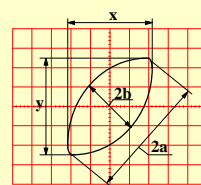
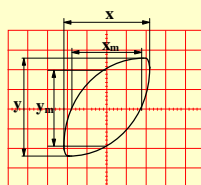

$$y = 2 \cdot U_{\max} \cdot \sin \varphi$$

$$y_{\max} = 2 \cdot U_{\max}$$

$$\sin j = \frac{y}{y_{\max}}$$

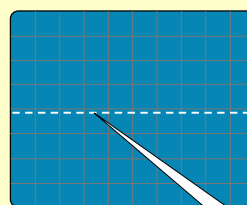
$$j = \arcsin \frac{y}{y_{\max}}$$

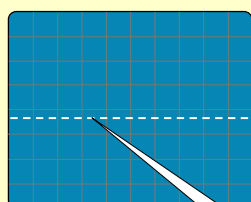
$$\sin j = \frac{x}{x_{\max}}; \sin j = \frac{y}{y_{\max}};$$

$$\operatorname{tg} \frac{j}{2} = \frac{2b}{2a};$$

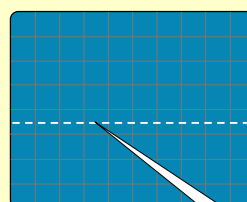
JELALAKVIZSGÁLAT

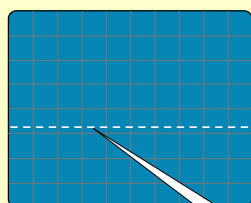
GND

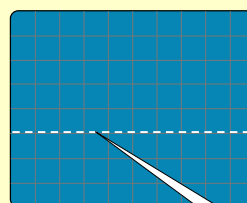
GND

GND

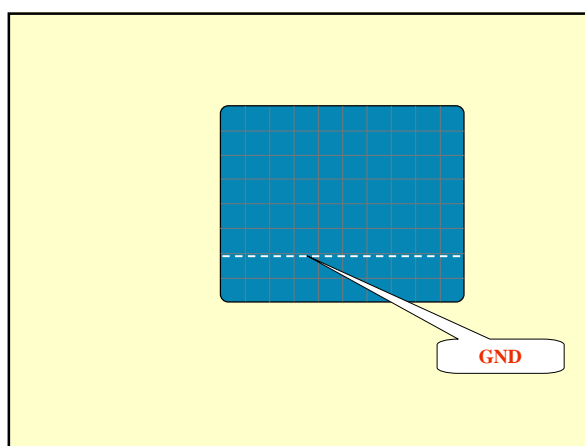
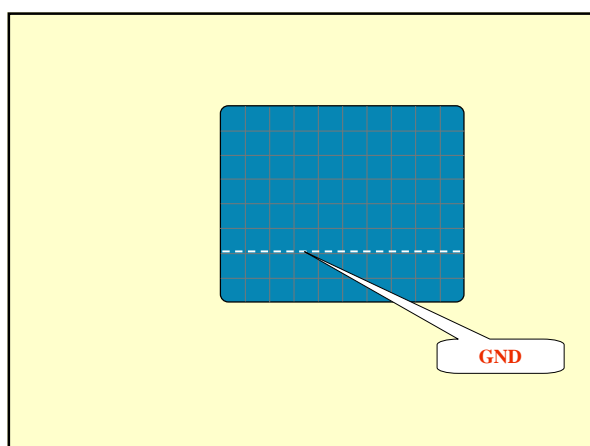
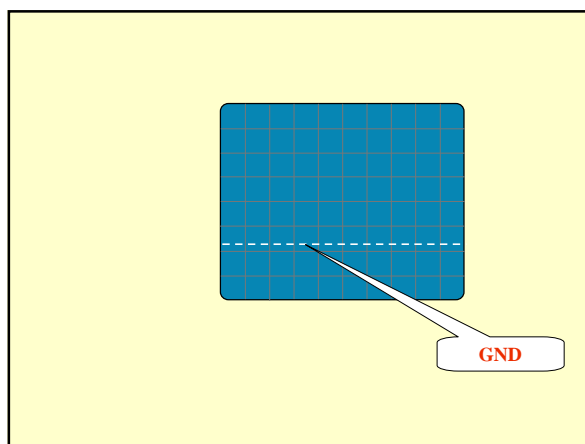
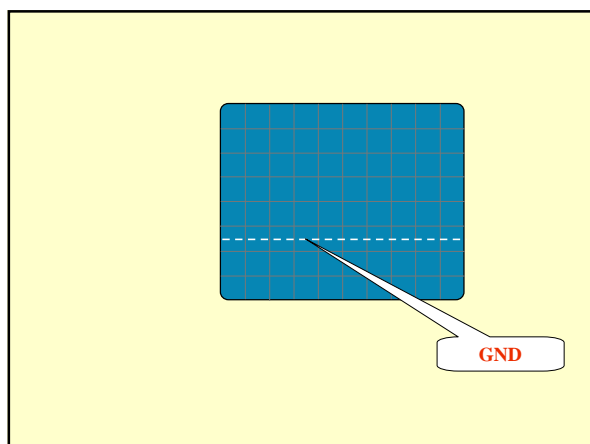
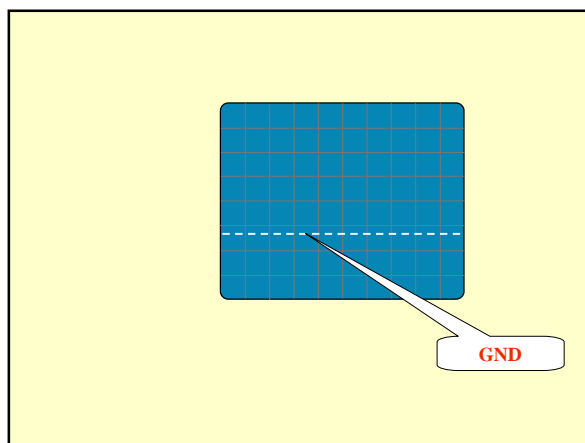
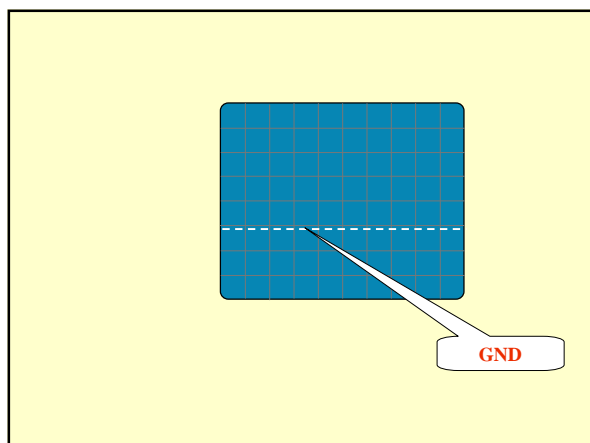

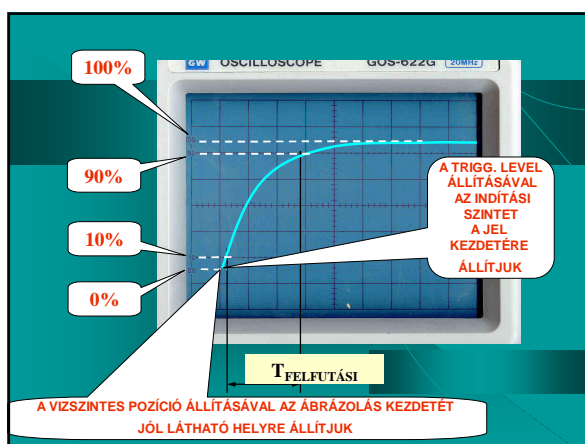
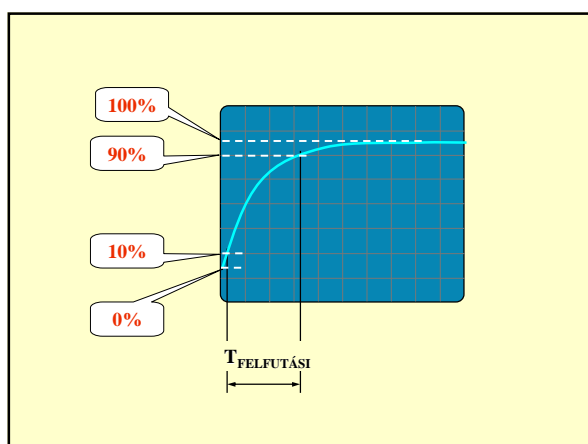
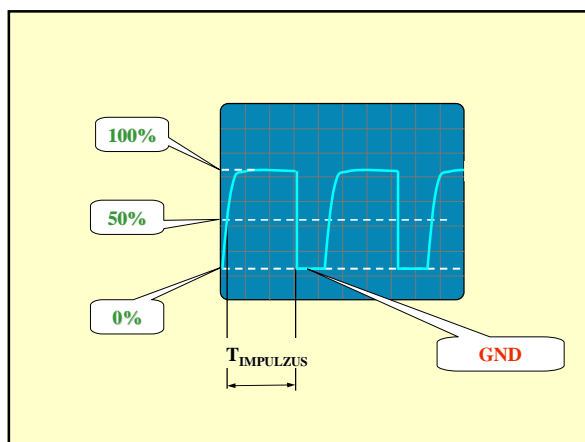
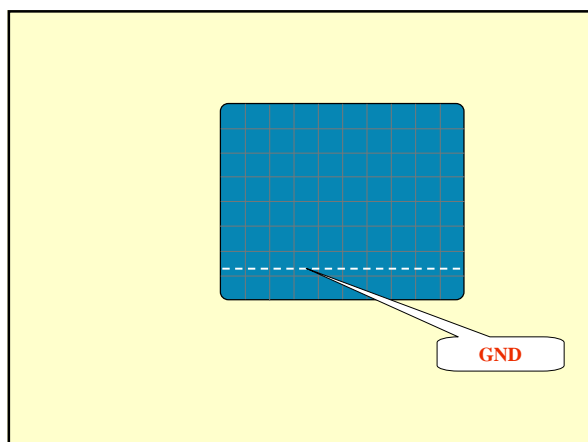
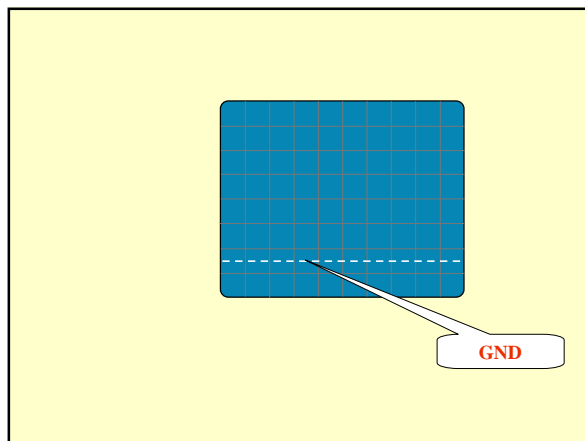
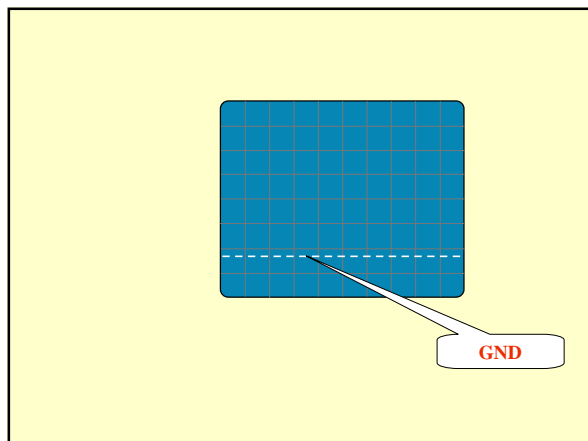
GND

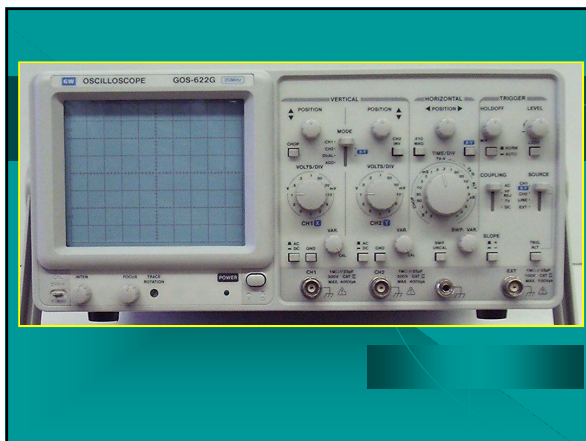

GND

2. MÉRÉS

2.1 FELADAT

Két egyenfeszültség-forrás felhasználásával - melyek a Bel-MERIT MT-100 fix 5V és 15V feszültségei - alakítson ki egy kapcsolást, mely előállít +5V és -15V feszültséget! Mérje meg ezen feszültségek értékeit oszcilloszkóppal!

Mérje meg a Bel-MERIT MT-100 jelalakgenerátorának 50W-os kimenetéről vett maximális amplitúdójú szinuszos hullámalakú 500 Hz frekvenciájú jel feszültségét oszcilloszkóppal!

Végezze el mindkét mérést kikapcsolt időeltérítéssel is!

Adja meg a mérések kapcsolási rajzát!

A mért jelalakokat koordináta-rendszerben milliméterpapírra rajzolja le!

A mérés eredményéből számítsa ki a váltakozó feszültség effektív értékét, és ellenőrizze azt egy kiválasztott - megfelelő típusú és méréshatárú - elektromechanikus műszerrel!

2.2 FELADAT

Vizsgálja meg az oszcilloszkóp kalibráló jelét! Mérje meg oszcilloszkóppal a kalibráló jel amplitúdóját, ismétlődési idejét, az impulzus időtartamát, középértékét és felfutási idejét!

Mérje meg a kalibráló jelet ESCORT 97 digitális feszültségmérővel DC és AC és ACDC állásban!

Az oszcilloszkóppal mért jelalakokat ábrázolja koordináta-rendszerben!

Adja meg a kalibráló jel méréssel meghatározott amplitúdóját, ismétlődési idejét, az impulzus időtartamát, középértékét és felfutási idejét!

Számolja ki a mért jelalak alapján annak középértékét és effektív értékét!

Hasonlítsa össze az oszcilloszkóppal és a digitális műszerrel mért értékeket az időfüggvényből kiszámított közép és effektív értékkel!

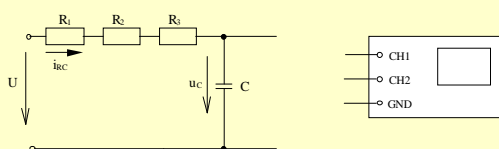
2.3 FELADAT

Egészítse ki a 2.1 ábrán látható kapcsolást úgy, hogy a kialakított RC áramkör ($R = R_1 + R_2 + R_3$) feszültsége (u_{RC}) [azaz a kapcsolófeszültség] és az áramkör árama (i_{RC}) oszcilloszkóppal vizsgálható legyen!

A mért jelalakokat ábrázolja koordináta-rendszerben!

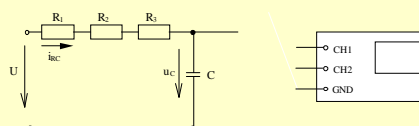
Határozza meg a feszültség (u_{RC}) és az áram (i_{RC}) közötti fáziskülönbséget időfüggvények mérésével és Lissajous módszerrel!

Az áramköri elemek értékének ismeretében határozza meg az időfüggvény alapján az áramkör áramának maximális és effektív értékét!

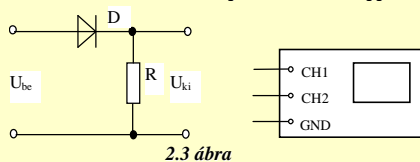
2.4 FELADAT

Egészítse ki az ábrán látható kapcsolást úgy, hogy a kialakított RC áramkörben ($R = R_1 + R_2 + R_3$) a kondenzátor feszültsége (u_C) és az RC áramkör árama (i_{RC}) oszcilloszkóppal vizsgálható legyen! Kapcsoljon pozitív félhullámú négyszögjelet ($U_{max} = 5V$, $f = 100Hz$) az RC panel bemenetére! (Ügyeljen arra, hogy a generátor és az oszcilloszkóp testpontja földfüggetlen legyen!) Mérje meg a feszültség (u_C) és az áram (i_{RC}) időfüggvényét! Az oszcilloszkópon állítson be a valóságnak megfelelő ábrát!

2.5 FELADAT

Állítsa össze a 2.3 ábra kiegészítésével azt a kapcsolást, amelyikkel mérni tudja a kimenőjel időfüggvényét és az $U_{ki} = f(U_{be})$ függvényt! $U_{be} = 12\text{ V}$ szinuszos feszültség. Végezze el a mérést GOS-622 típusú oszcilloszkóppal!

2.3 ábra

Adja meg a jegyzőkönyvben a mérési elrendezést!

A mért jelalakokat (U_{be} , U_{ki} , $U_{ki} = f(U_{be})$) ábrázolja koordináta-rendszerben!